

Stosunek do przyjmowania uchodźców

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

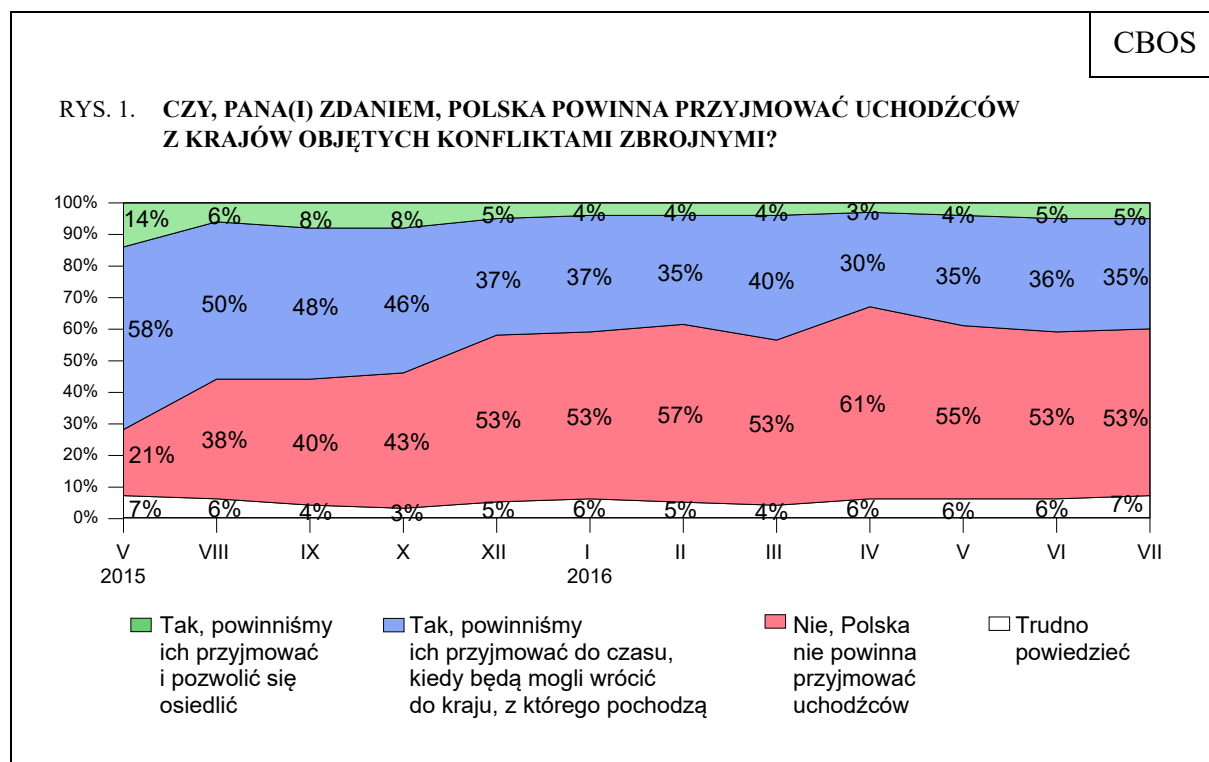
Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2016 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Od ponad roku monitorujemy nastawienie Polaków do przyjmowania uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi. Interesuje nas nie tylko to, jak opinia publiczna zapatruje się na relokowanie do naszego kraju uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki, którzy przybywają do Europy, ale także stosunek do przyjmowania uciekających przez wojną mieszkańców wschodniej Ukrainy.

Na **przyjmowanie przez Polskę uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi** nie zgadza się ponad połowa badanych (53%)¹, natomiast aprobuje je dwie piąte (40%), przy czym większość z tej grupy (35%) uważa, że nasz kraj powinien udzielać im schronienia jedynie do czasu, kiedy będą mogli wrócić do swojego kraju, a nieliczni (5%) zgadzają się również na ich osiedlanie się w Polsce.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (314) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganą komputerowo (CAPI) w dniach 30 czerwca – 7 lipca 2016 roku na liczącej 983 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Mimo że w pytaniu nie ma mowy o pochodzeniu uchodźców, na wykresie prezentującym stosunek Polaków do pomocy osobom uciekającym przed wojną wyraźnie zaznaczają się ataki terrorystyczne. Do ubiegłorocznego zamachu w Paryżu (listopad 2015) opinia publiczna była na ogół przychylna przyjmowaniu uchodźców, choć w przeważającej części za słuszne rozwiązanie uznawano azyl tymczasowy. Po tych wydarzeniach przewagę liczebną zyskali niezgadający się na ich przyjmowanie, którzy od tego momentu stanowią ponad połowę badanych. Kolejny wzrost poziomu sprzeciwu w tej sprawie, który nastąpił po zamachu w Brukseli (marzec 2016), miał już charakter krótkotrwały. Trzeba podkreślić, że nasze lipcowe badanie było realizowane przed zamachem terrorystycznym w Nicei i atakami w Niemczech, które prawdopodobnie wpłyną na opinie w tej kwestii.

Przekonanie, że Polska nie powinna przyjmować uchodźców, częściej na tle innych wyrażają najmlodszy respondenci (18–24 lata), mieszkańcy wsi, ankietowani mający wykształcenie podstawowe, gimnazjalne lub zasadnicze zawodowe, osoby z gospodarstw domowych o najniższych dochodach *per capita*, niezadowoleni z własnej sytuacji materialnej, robotnicy (wykwalifikowani lub niewykwalifikowani) oraz określający się jako bezrobotni. Natomiast aprobatę przyjmowania uchodźców częściej niż sprzeciw wyrażają osoby w wieku 45–54 lata, najlepiej wykształceni, mieszkańcy dużych i największych miast, uzyskujący najwyższe dochody *per capita*, identyfikujący się z polityczną lewicą i nieuczestniczący w praktykach religijnych. W czterech ostatnich grupach relatywnie wysoki jest przy tym odsetek badanych, którzy zgadzają się na osiedlanie się azylantów w Polsce.

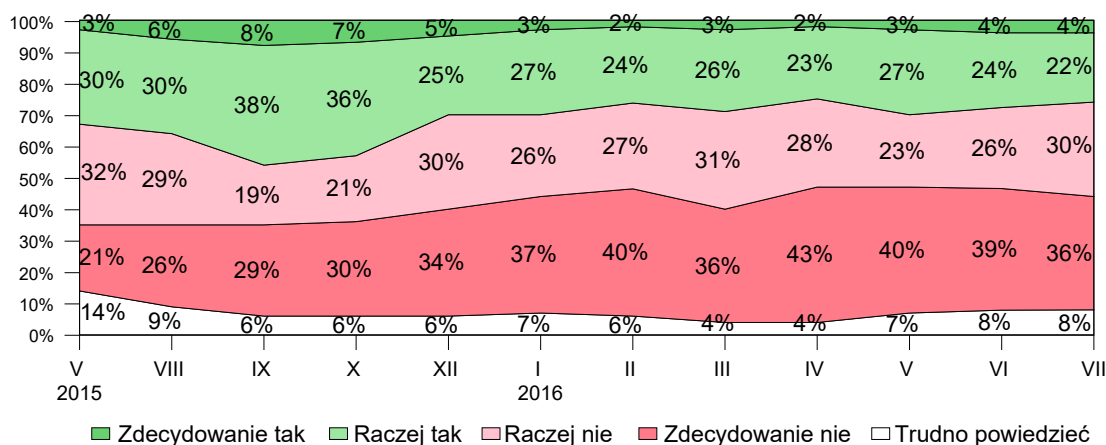
Jeśli chodzi o polityczne uwarunkowanie postaw, najbardziej przychylni wobec przyjmowania przez Polskę uchodźców są zwolennicy Nowoczesnej Ryszarda Petru, natomiast relatywnie najwięcej sprzeciwiających się temu jest w elektoracie Prawa i Sprawiedliwości. Rozkład deklaracji wśród sympatyków ruchu Kukiz'15 jest zbliżony do rejestrowanego wśród ogółu badanych. Z kolei potencjalni wyborcy Platformy Obywatelskiej są w tej kwestii niemal równo podzieleni.

Tabela 1

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?			
	Tak, powinniśmy ich przyjmować i pozwolić się osiedlać	Tak, powinniśmy ich przyjmować do czasu, kiedy będą mogli wrócić do kraju, z którego pochodzą	Nie, Polska nie powinna przyjmować uchodźców	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Nowoczesna	10	62	26	1
PO	5	44	48	3
Kukiz'15	4	39	55	2
PiS	2	30	60	8
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	4	26	56	14
Niezamierzający głosować	4	22	67	8

Przyjmowaniu przez Polskę uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki przybywających do krajów Unii Europejskiej sprzeciwia się dwie trzecie badanych (66%), natomiast jedna czwarta (26%) uważa, że nasz kraj powinien to robić. Pomijając krótkotrwały wzrost poziomu niechęci do przyjmowania uchodźców z tych rejonów, który nastąpił po tegorocznym zamachu w Brukseli, w ostatnich miesiącach nastawienie Polaków w tej kwestii pozostaje stabilne. Podobnie jak w przypadku ogólnej postawy wobec przyjmowania przez nasz kraj osób uciekających z terenów objętych konfliktami zbrojnymi (bez wskazania kraju pochodzenia), tak i tu wyraźnie zaznacza się wpływ zamachu w Paryżu. Wprawdzie i przed tym wydarzeniem znaczna (i na ogół przeważająca) część Polaków negatywnie odnosiła się do przyjmowania uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki, to jednak sprawiło ono, że opinie na ten temat stały się mniej zróżnicowane, a liczba przeciwników, zwłaszcza tych zdecydowanych, trwale się zwiększyła.

RYŚ. 2. Z POWODU DUŻEGO NAPŁYWU UCHODźCÓW Z BLISKIEGO WSCHODU I AFRYKI DO NIEKTÓRYCH PAŃSTW UNII EUROPEJSKIEJ KRAJE TE NIE SĄ W STANIE PORADZIĆ SOBIE Z TYM PROBLEMEM. CZY, PANA(I) ZDANIEM, POLSKA POWINNA PRZYJĄĆ CZEŚĆ UCHODźCÓW PRZYBYWAJĄCYCH DO EUROPY?

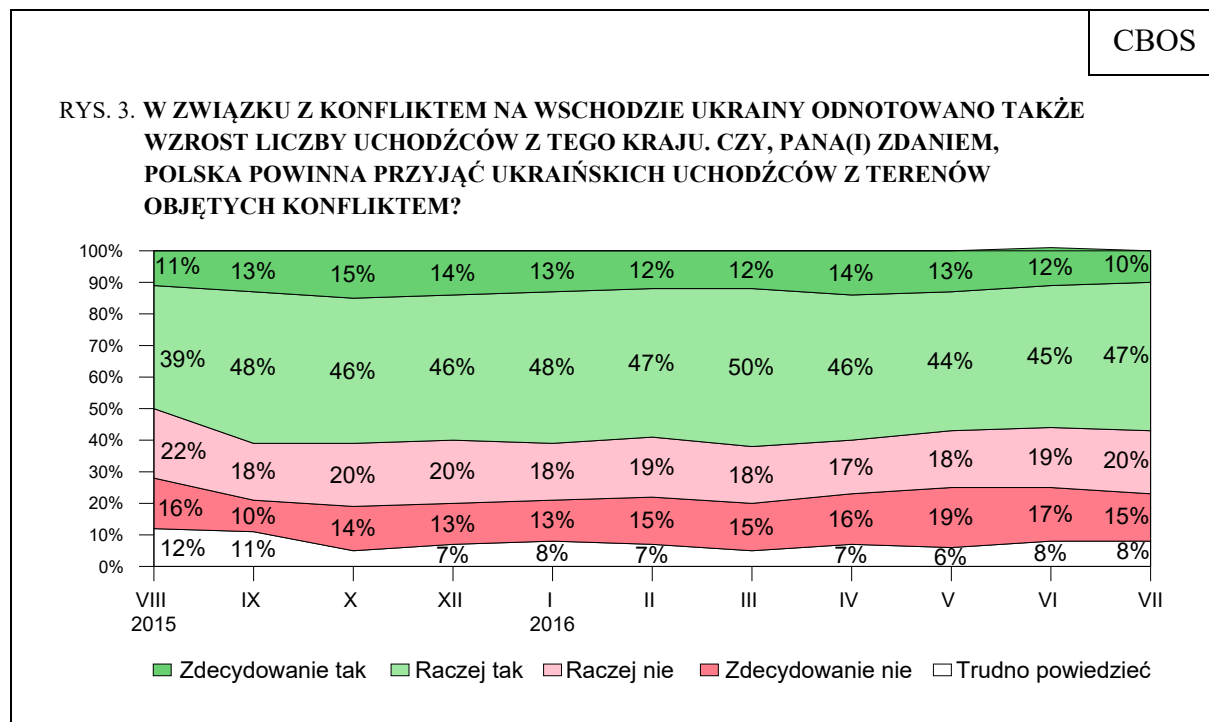
We wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych przeważają badani deklarujący negatywny stosunek do relokacji bliskowschodnich i afrykańskich uchodźców do Polski. Najczęściej są to najmłodszy respondenci, osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, robotnicy wykwalifikowani, rolnicy, bezrobotni, a ponadto osoby identyfikujące się z prawicą. Natomiast aprobatę nieco częściej niż inni wyrażają najstarsi ankietowani, mieszkańcy dużych miast, przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści z wyższym wykształceniem, prywatni przedsiębiorcy, uzyskujący najwyższe dochody *per capita*, nieuczestniczący w praktykach religijnych, jak również deklarujący lewicowe poglądy polityczne.

Ulokowanie w Polsce pewnej części bliskowschodnich i afrykańskich uchodźców, którzy znaleźli się na terytorium UE, akceptuje ponad połowa potencjalnych wyborców Nowoczesnej, natomiast pozostałe elektoraty w mniejszym (PO) lub większym (Kukiz'15, PiS) stopniu się na to nie zgadzają.

Tabela 2

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Z powodu dużego napływu uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki do niektórych państw Unii Europejskiej kraje te nie są w stanie poradzić sobie z tym problemem. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców przybywających do Europy?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Nowoczesna	51	43	6
PO	34	57	9
Kukiz'15	30	70	0
PiS	22	74	4
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	17	71	12
Niezamierzający głosować	15	75	10

Odmienny, bo na ogół przychylny, jest stosunek do **przyjmowanie przez nasz kraj mieszkańców wschodniej Ukrainy uciekających z terenów objętych działaniami zbrojnymi**. Udzielenie im w Polsce azylu aprobejuje niemal trzy piąte badanych (57%), natomiast ponad jedna trzecia (35%) uważa, że nie powinniśmy tego robić. Od trzech miesięcy nastawienie Polaków do przyjmowania uchodźców ze wschodniej Ukrainy jest nieco mniej przychylnie niż było wcześniej.

Niechęć wobec udzielania przez Polskę azylu uchodźcom z Ukrainy częściej niż inni wyrażają najmlodszy badani, mieszkańcy wsi, ankietowani mający wykształcenie podstawowe, gimnazjalne lub zasadnicze zawodowe, uzyskujący niskie dochody na osobę w gospodarstwie domowym, bezrobotni oraz robotnicy wykwalifikowani lub niewykwalifikowani, a także – najbardziej wyróżniający się pod tym względem – rolnicy. Wydaje się, że w przypadku niektórych grup niechęć ta może wynikać z obaw natury ekonomicznej, dotyczących przede wszystkim wzrostu konkurencji na rynku pracy. Przeciwnie stanowisko relatywnie często deklarują badani w wieku od 35 do 44 lat, mieszkańcy miast, zwłaszcza tych największych, najlepiej wykształceni, przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści, technicy i średni personel, pracownicy administracyjno-biurowi, prywatni przedsiębiorcy, badani uzyskujący wysokie dochody *per capita*, zadowoleni z własnej sytuacji materialnej, zarówno najbardziej zaangażowani w praktyki religijne (uczestniczący w nich kilkakrotnie tygodniowo), jak i wcale niepraktykujący, a ponadto respondenci identyfikujący się z lewicą lub prawicą. Przekonanie, że Polska powinna przyjmować uchodźców z Ukrainy, przeważa we wszystkich analizowanych elektoratach partyjnych, przy czym konsekwentnie najczęściej wyrażają je zwolennicy Nowoczesnej.

Tabela 3

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	W związku z konfliktem na wschodzie Ukrainy odnotowano także wzrost liczby uchodźców z tego kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Nowoczesna	86	11	2
PO	65	28	7
Kukiz'15	64	36	0
PiS	61	34	5
Niezdecydowani, czy wziąć udział w wyborach	44	39	17
Niezamierzający głosować	34	55	11

Warto zwrócić uwagę na to, że choć ogólny stosunek do przyjmowania uchodźców (bez wskazywania na ich pochodzenie) jest związany z postulowaną strategią postępowania zarówno wobec azylantów z Ukrainy, jak i z Bliskiego Wschodu czy Afryki, to jednak w odniesieniu do tych drugich spójność deklaracji jest znacznie większa niż w przypadku obywateli kraju, z którym sąsiadujemy. O ile badani, którzy w ogóle nie akceptują przyjmowania przez Polskę uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi, konsekwentnie, niemal powszechnie nie zgadzają się na udzielanie azylu migrantom

z Bliskiego Wschodu i Afryki, o tyle znaczny ich odsetek uważa, że nasz kraj powinien przyjąć uchodźców z Ukrainy. Świadczy to nie tylko o tym, jak dużą rolę w kształtowaniu opinii odgrywa z jednej strony poczucie kulturowej bliskości i wynikającej z niej solidarności, a z drugiej – dystansu połączonego z obawami przed terroryzmem, ale także o sile asocjacji terminu uchodźca z konkretnymi rejonami geograficznymi, która sprawia, że słysząc ogólne pytanie o uchodźców bez dodatkowych informacji o ich pochodzeniu, znaczna część badanych odnosi się przede wszystkim do dominującego obecnie zjawiska migracji z Bliskiego Wschodu i Afryki.

Tabela 4

Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?	Z powodu dużego napływu uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki do niektórych państw Unii Europejskiej kraje te nie są w stanie poradzić sobie z tym problemem. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców przybywających do Europy?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	61	31	9
Nie	3	96	1
Trudno powiedzieć	3	39	58

Tabela 5

Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?	W związku z konfliktem na wschodzie Ukrainy odnotowano także wzrost liczby uchodźców z tego kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	82	13	5
Nie	39	55	6
Trudno powiedzieć	48	5	47

Stosunek Polaków do przyjmowania przez nasz kraj uchodźców nie zmienił się istotnie w ostatnim czasie, choć trzeba zaznaczyć, że lipcowy pomiar był realizowany przed zamachem terrorystycznym w Nicei i atakami w Niemczech, które prawdopodobnie nie pozostaną bez wpływu na opinie w tej sprawie. Od czasu zamachu w Paryżu (listopad 2015)

opinia publiczna na ogół krytycznie odnosi się do przyjmowania przez Polskę uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi. Dużą rolę odgrywa jednak ich pochodzenie. Przeważnie z dezaprobatą spotyka się relokacja do Polski uchodźców bliskowschodnich i afrykańskich, którzy znaleźli się na terytorium innych krajów Unii Europejskiej, natomiast wobec przyjmowania uchodźców przed wojną obywateli wschodniej Ukrainy Polacy są na ogół przychylni, choć w ostatnich trzech miesiącach budzi to nieco większy sprzeciw niż wcześniej.

Opracował

Michał FELIKSIAK

A N E K S

Tabela 1

		Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?				Liczba osób
		Tak, powinniśmy ich przyjmować i pozwolić się osiedlić	Tak, powinniśmy ich przyjmować do czasu, kiedy będą mogli wrócić do kraju, z którego pochodzą	Nie, Polska nie powinna przyjmować uchodźców	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		5	35	53	7	983
Płeć	Mężczyźni	4	36	52	7	465
	Kobiety	5	33	54	8	518
Wiek	18–24 lata	3	23	65	9	101
	25–34	4	33	57	6	186
	35–44	4	36	53	7	178
	45–54	7	42	45	5	145
	55–64	4	37	52	7	174
	65 lat i więcej	5	33	50	11	199
Miejsce zamieszkania	Wieś	3	27	62	9	391
	Miasto do 19 999	5	39	49	7	138
	20 000 – 99 999	4	39	53	5	184
	100 000 – 499 999	6	44	40	10	165
	500 000 i więcej mieszk.	12	37	46	5	105
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	2	22	66	10	202
	Zasadnicze zawodowe	3	27	63	6	240
	Średnie	5	41	46	7	297
	Wyższe	8	44	41	7	244
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	4	56	39	2	83
	Średni personel, technicy	8	40	47	4	45
	Pracownicy adm.-biurowi	6	36	51	7	68
	Pracownicy usług	4	36	45	14	59
	Robotnicy wykwalifikowani	3	28	64	5	103
	Robotnicy niewykwalifik.		30	62	8	40
	Rolnicy	2	33	61	4	53
	Pracujący na własny rach.	7	53	37	3	51
	Bezrobotni	2	29	67	2	47
	Emeryci	6	32	52	11	236
	Renciści	3	25	59	12	60
	Uczniowie i studenci	8	24	57	11	58
	Gospodynie domowe i inni	4	34	54	8	79
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	5	43	45	8
spółce właścicieli prywatnych i państwa		8	38	48	5	79
sekt. pryw. poza rolnict.		3	39	53	5	253
prywatnym gosp. rolnym		2	35	60	4	55
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	2	21	70	7	94
	Od 650 zł do 999 zł	5	30	58	7	139
	Od 1000 zł do 1399 zł	5	39	52	4	180
	Od 1400 zł do 1999 zł	2	34	54	10	125
	2000 zł i więcej	10	50	36	3	166
Ocena własnych war. mater.	Złe	4	24	61	10	68
	Średnie	4	31	56	9	408
	Dobre	5	39	49	6	507
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	2	37	50	10	56
	Raz w tygodniu	3	36	53	8	409
	1–2 razy w miesiącu	3	35	56	6	166
	Kilka razy w roku	3	34	54	9	220
	W ogóle nie uczestniczy	14	32	50	4	123
Poglądy polityczne	Lewica	10	49	39	3	142
	Centrum	6	37	51	6	259
	Prawica	3	33	57	7	321
	Trudno powiedzieć	4	26	58	12	255

Tabela 2

		Z powodu dużego napływu uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki do niektórych państw Unii Europejskiej kraje te nie są w stanie poradzić sobie z tym problemem. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców przybywających do Europy?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		26	66	8	983
Płeć	Mężczyźni	28	66	6	465
	Kobiety	24	66	10	518
Wiek	18–24 lata	14	82	4	101
	25–34	23	70	8	186
	35–44	24	67	9	178
	45–54	29	62	9	145
	55–64	27	67	6	174
	65 lat i więcej	31	56	12	199
Miejsce zamieszkania	Wieś	21	71	8	391
	Miasto do 19 999	25	67	8	138
	20 000 – 99 999	28	66	6	184
	100 000 – 499 999	33	57	10	165
	500 000 i więcej mieszk.	29	61	10	105
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	19	69	11	202
	Zasadnicze zawodowe	16	77	7	240
	Średnie	31	60	9	297
	Wyższe	33	60	7	244
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	38	56	6	83
	Średni personel, technicy	29	62	9	45
	Pracownicy adm.-biurowi	27	68	5	68
	Pracownicy usług	19	57	24	59
	Robotnicy wykwalifikowani	17	79	3	103
	Robotnicy niewykwalifik.	24	67	9	40
	Rolnicy	20	71	9	53
	Pracujący na własny rach.	38	59	2	51
	Bezrobotni	15	83	2	47
	Emeryci	31	59	10	236
	Renciści	20	71	9	60
	Uczniowie i studenci	16	80	3	58
	Gospodynie domowe i inni	24	64	12	79
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	32	58	9	114
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	26	68	6	79
	sekt. pryw. poza rolnict.	25	67	8	253
	prywatnym gosp. rolnym	24	69	7	55
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	14	74	12	94
	Od 650 zł do 999 zł	25	70	5	139
	Od 1000 zł do 1399 zł	27	65	8	180
	Od 1400 zł do 1999 zł	24	68	7	125
	2000 zł i więcej	38	56	6	166
Ocena własnych war. mater.	Złe	25	71	4	68
	Średnie	21	69	10	408
	Dobre	29	63	7	507
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	27	63	10	56
	Raz w tygodniu	25	66	8	409
	1–2 razy w miesiącu	22	70	9	166
	Kilka razy w roku	25	70	6	220
	W ogóle nie uczestniczy	35	54	11	123
Poglądy polityczne	Lewica	41	52	7	142
	Centrum	27	62	11	259
	Prawica	23	74	3	321
	Trudno powiedzieć	19	68	12	255

Tabela 3

		W związku z konfliktem na wschodzie Ukrainy odnotowano także wzrost liczby uchodźców z tego kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		57	35	8	983
Płeć	Mężczyźni	60	35	5	465
	Kobiety	53	35	12	518
Wiek	18–24 lata	50	45	4	101
	25–34	49	42	9	186
	35–44	62	31	7	178
	45–54	57	35	8	145
	55–64	58	32	10	174
	65 lat i więcej	60	29	11	199
Miejsce zamieszkania	Wieś	46	46	8	391
	Miasto do 19 999	62	28	10	138
	20 000 – 99 999	64	27	10	184
	100 000 – 499 999	62	27	11	165
	500 000 i więcej mieszk.	68	28	5	105
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	44	43	13	202
	Zasadnicze zawodowe	50	43	7	240
	Średnie	60	32	8	297
	Wyższe	69	23	7	244
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	74	21	5	83
	Średni personel, technicy	64	27	9	45
	Pracownicy adm.-biurowi	70	23	7	68
	Pracownicy usług	41	36	23	59
	Robotnicy wykwalifikowani	53	43	4	103
	Robotnicy niewykwalifik.	48	48	4	40
	Rolnicy	34	60	6	53
	Pracujący na własny rach.	75	20	6	51
	Bezrobotni	50	48	2	47
	Emeryci	61	28	11	236
	Renciści	48	43	9	60
	Uczniowie i studenci	51	47	2	58
	Gospodynie domowe i inni	45	36	19	79
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	57	32	11
spółce właścicieli prywatnych i państwa		63	29	7	79
sekt. pryw. poza rolnict.		63	30	7	253
prywatnym gosp. rolnym		36	58	6	55
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	43	45	11	94
	Od 650 zł do 999 zł	52	43	5	139
	Od 1000 zł do 1399 zł	53	38	9	180
	Od 1400 zł do 1999 zł	64	29	7	125
	2000 zł i więcej	72	24	4	166
Ocena własnych war. mater.	Złe	53	42	4	68
	Średnie	49	41	10	408
	Dobre	63	29	8	507
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	67	24	9	56
	Raz w tygodniu	54	37	9	409
	1–2 razy w miesiącu	52	39	9	166
	Kilka razy w roku	58	33	10	220
	W ogóle nie uczestniczy	64	33	4	123
Poglądy polityczne	Lewica	71	24	5	142
	Centrum	56	37	7	259
	Prawica	62	33	5	321
	Trudno powiedzieć	42	41	17	255